

LECTIO DIVINA
34 HADD MATUL IS-SENA
SOLENNITA' TA'
KRISTU SULTAN TAL-HOLQIEN (SENA Ċ)

Lq 23,35-43

[Lq:23:35] Il-poplu waqaf hemm, ihares l-kapijiet bdew jiddiehku b'Ġesù u jghidu:

"Salva lil ohrajn; ha jsalva lilu nnifsu jekk dan hu l-Messija, il-Mahtur ta' Alla!"

"Il-poplu waqaf hemm, ihares": Filwaqt li Ġesù jinsab insultat mill-kapijiet, mis-suldati u minn wiehed mill-hatjin, in-nies "jieqfu jharsu" u din il-harsa tkompli tissemma' wkoll fit-tmiem tal-ġrajja tal-Kalvarju: "U n-nies kollha li kienu ngabru hemm biex jaraw, meta raw dawn il-ġrajja, reġġhu lura jhabbtu fuq sidirhom" (v.48). Il-verb grieg użat hu "*theorein*" li ma jindikax sempliċi harsa ta' kurzita' jew indifferenza, imma harsa ta' min hu interessat, parteċipi.

"Salva lil ohrajn; ha jsalva lilu nnifsu jekk dan hu l-Messija": Tidher ċara l-idea li kellhom dawk li f'idejhom kienet imħollija t-tmexxja religjuża u kulturali tal-poplu: il-magħżul t'Alla għandu jagħraf idabbar rasu, li ma jhalli lil hadd jirbahlu, li jkun l-ewwel u l-aqwa. Taht kull dnuw hemm dejjem il-verita' li rridu nsalvaw aħna lilna nfusna, imma "Min ifittex isalva ħajtu, jitlifha; iżda min jitlifha, isalvaha" (17,33).

"Salva lil ohrajn": Ir-rakkont ta' Luqa juri tassew li din hija verita' (ara 7,50; 8,48; 17,19; 18,42). Imma dawk kollha li rċevew is-salvazzoni kien "minħabba l-fidi tagħhom". Il-kapijiet u s-suldati ma rnexxielomx iħarsu bl-għajnejn tal-fidi lejn dak li "għie biex jaqdi u biex jagħti ħajtu b'fidwa għall-kotra" (Mk 10,45).

[Lq:23:36-37] Is-suldati wkoll bdew jghadduh biż-żmien; u resqu lejha, newwlulu nbid qares u qalulu: "Jekk inti s-sultan tal-Lhud salva lilek innifsek!" Fuq rasu kien hemm ukoll kitba li kienet tghid, 'Dan huwa s-sultan tal-Lhud.'

"Jekk inti s-sultan tal-Lhud salva lilek innifsek!" : Irrepetew dak li semgħu qabel. Kristu msallab hu "skandlu għal-Lhud u bluha għall-Griegi (pagani)" (1 Kor 1,23). Kristu huwa Re li flok li jsalva lilu nnifsu "jfitte *li* (u) jsalva l-mitluf" (19,10).

[Lq:23:39-43] Wiehed mill-hatjin li kienu msallbin miegħu beda jghajru u jghidlu: "Int m'intix il-Messija? Salva lilek innifsek u lilna." Imma qabeż l-iehor, çanfru u qallu: "Anqas minn Alla int ma tibza', int li qieghed taht l-istess kundanna? Tagħna hija ġusta, tassew, għax qeghdin niehdu li haqqna ta' kull ma għamilna; imma dan ma għamel xejn hazin." Mbagħad qal: "Ġesù, ftakar fija meta tidhol fis-Saltna tiegħek." U Ġesù wiegħbu: "Tassew ngħidlek, illum tkun fil-Ġenna miegħi."

Ġesu' jinsab imsallab bejn żewġ hatjin: tnejn, kif hemm żewġ aħwa, il-kbir u ż-żgħir fil-parabbola (15,11-31), Xmun il-Fariżew u l-midinba magħrufa (7,36-50)... "Ngħidilkom li, f'dak il-lejl, tnejn ikunu f'sodda waħda: wiehed minnhom jittiehed u l-iehor jithalla" (17,34): wiehed mit-tnejn ifittex il-ħarba mis-salib u l-iehor ifittex is-salvazzjoni.

"Int m'intix il-Messija? Salva lilek innifsek u lilna,": Qed jghidlu mhux biss biex isalva l-ħajja bijologika imma wkoll id-dinjita' tiegħu. Mill-ġdid hemm "salva lilek".

"Imma qabeż l-iehor, çanfru": Filwaqt li qed jaqsam il-kundanna ma' Ġesu' qed jgħin lil siehbu jaqra l-preżent bhala opportunita' ta' salvazzjoni. Jidhol responsabbli minn siehbu.

"Anqas minn Alla int ma tibza', int li qieghed taht l-istess kundanna?... imma dan ma għamel xejn hazin": Hija l-ewwel darba li Ġesu' qed jissejjaħ Alla minn fomm bniedem. Alla jinsab ikkundannat magħhom bl-istess piena tal-mewt, għax hu "Għimmanu-El, "Alla magħna" (ara Mt 1,23). Jistabilixxi komunjoni u solidarjeta' anke mal-ħati, mal-imsallab, mal-miżħut, mal-abbandunat.

"Ġesù, ftakar fija meta tidhol fis-Saltna tiegħek.":

- Jaf li kien qieghed imut, aċċetta d-dnub tiegħu u issa kapaċi jara f'Ġesu' lil Alla hekk qribu li għalkemm innoċenti qed jieħu "l-istess kundanna". Dan kien li wasslu jsejjaħ isem il- Mulej Ġesu' u jafda fil-ħniena tiegħu. L-isem Ġesu' ifisser "il-Mulej isalva": "kull min isejjaħ isem il-Mulej ikun salv" (Atti 2,21).
- Alla jinsab qrib tal-bniedem fil-post fejn dan iħossu mitluf u waħdu (ara Rum 5,7-8). Kieku niżel minn fuq is-salib Ġesu' ma kienx ikun "Alla Magħna" li jgħorr fuqu t-tbatijiet tagħna. Kien ikun Sultan omnipotenti u ma setax jghid: "M'hemmx imħabba aktar minn din, li wiehed jagħti ħajtu għal ħbiebu" (Ġw 15,13). Ġesu' msallab huwa l-memorja quddiem il-Missier ta' kull iben mitluf, miżħut u sfortunat.

- Fil-Bibbja l-memorja t'Alla u tal-poplu huma parti mill-ħajja tal-poplu. Kienu jitolbu fid-diffikulta' jfakkru 'l Alla fl-opra tiegħu ta' salvazzjoni u huwa kien jwieġeb: "Jien niftakar fil-patt bejni u bejnkomm... u ma jkunx hemm iżjed l-ilma tad-dilluvju biex jeqred" (Ġen 9,15); "U Alla sama' l-krib tagħhom u ftakar fil-patt tiegħu ma' Abraham, ma' Izakk u ma' Ġakobb" (Eż 2,24 ara wkoll Salm 105,8; 111,5 eċċ.)

"Tassew ngħidlek, illum tkun fil-Ġenna miegħi.": Hija s-7 "illum" fil-Vanġelu ta' Luqa. Is-salvazzjoni mhijiex realta' futura, imma preżenti. "Illum" Ġesu' niżel tant l-isfel li ħa s-sura l-aktar mistkerrha li fiha xi ħadd jista' jasal jieħu biex jiġbor kull mitluf, biex kulhadd jista' jkollu l-ħajja. Il-Ġenna hija l-post fejn aħna nsiru għal kollox fih.

"tkun miegħi": Il-mewt **ta'** Ġesu' u flimkien **ma'** Ġesu' tinbidel f'komunjoni mhux f'solitudni jew diviżjoni. Tinbidel f'tama. Kienet ix-xewqa profonda ta' Pawlu li jkun ma' Kristu: "Min-naħa l-waħda, nixtieq nintemm u nkun ma' Kristu, li jkun ħafna aħjar għalija" (Fil 1,23 ara wkoll 1 Tess 4,17-18).

L-imħabba tffisser taqşam mal-ieħor: dan huwa Kristu Kurċifiss. Minn fuq is-salib huwa jieħu fuqu l-kruha tad-dnub tiegħi, il-vojt, it-tbatija... dak kollu li jien u minn hemm huwa joffrili dak li għandu, il-maħfra, it-tama, l-imħabba... Tant li d-dixxiplu ma jibqagħlux kliem ieħor jekk mhux: "Ngħid għalija, ma jkun qatt li niftaħar jekk mhux bis-salib ta' Sidna Ġesu' Kristu" (Gal 6,14).

Ġesu' jwettaq f'mewtu dak li għamel tul ħajtu kollha: li jilqa' miegħu l-midinbin (ara 15,2) Il-wiċċ ta' Kristu Sultan huwa l-wiċċ ta' qaddej ta' kulhadd, tar-raqħaj li jirgħa l-merħla tiegħu u jsejjaħ lil kull waħda b'isimha. B'din il-fiduċja nista' nasal ngħidlu kontinwament: **Ftakar f'ija.**

GĦAR-RIFLESSJONI

Luca sembra rivolgere un invito ai cristiani delle sue e delle nostre comunita': contemplate il re inchiodato sulla croce! Di fronte a lui diviene ridicola ogni bramosia di gloria, ogni volonta' di dominio, ogni desiderio di raggiungere i primi posti. Dall'alto della croce Gesu' indica a tutti chi e' il re scelto da Dio: e' colui che accetta l'umilianzione, che sa che l'unico modo per dare gloria a Dio e' quello di scegliere l'ultimo posto per servire il povero.... Non vogliamo credere che egli trionfa nel momento in cui perde, nel momento in cui dona la vita. Questo sovrano che regna dall'alto di una croce ci disturba perche' esige un cambiamento radicale delle scelte della nostra vita. Esige, per esempio, che si offra il perdono incondizionato a tutti coloro che ci fanno del male" (Fernando Armellini)